

§94 Beslutsärende - Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel 2026-2029 – BMN-2026-565

Beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna förslaget till behovsutredning för bygg- och miljönämndens ansvarsområden inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll 2027–2029.

Ärendet

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Som underlag för detta har denna behovsutredning tagits fram.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en tid om tre år och ses över minst en gång varje år. Syftet med behovsutredning är att visa vilket behov av resurser som behövs för att uppfylla Bygg- och miljönämndens ansvar för myndighetsarbetet med tillsyn enligt miljöbalken.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad tillsynsplan som ska grundas på registret av tillsynsobjekt samt utredningen om tillsynsbehovet.

Behovsutredningen har utgått från att Marks kommun fortsättningsvis hanterar handläggningen gällande alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter med mera enligt upprättat samverkansavtal.

Ekonomiska förutsättningar

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 8,21 årsarbetare (handläggare) för 2027, exklusive administration och ledning. De budgeterade resurserna är 7,75 årsarbetare, exklusive det stöd som ges av bygglovshandläggare inom strandskydd. Medräknat stödet inom strandskydd motsvarar resurserna cirka 8 årsarbetare. Nämnden saknar därmed cirka 0,21 årsarbetare i förhållande till det behov som identifierats i behovsutredningen. Bedömningen för kommande period är att verksamheten är betydligt bättre i balans än tidigare år. Det kvarstår dock en mindre resursbrist, vilket innebär att tillsynsbehovet inte fullt ut kan tillgodoses.

Det finns även en differens mellan behov och resurser inom administration och ledning. Enligt utredningen krävs 3,43 årsarbetare för att klara av behovet. De budgeterade resurserna är 3,15 årsarbetare, fördelat på förvaltningschef, administratör, nämndsekreterare och det strategiska stöd

som ingår i en handläggartjänst. Det innebär att nämnden saknar cirka 0,28 årsarbetare i förhållande till behovet som identifierats inom administration och ledning.

Bedömning

Om resurserna inte är tillräckliga riskerar verksamhetsutvecklingen att prioriteras ned till förmån för den löpande ärendehantering. Detta kan påverka verksamhetens effektivitet, rättssäkerhet och långsiktiga hållbarhet samt leda till längre handläggningstider, minskade möjligheter till förebyggande arbete och en försämrad service till invånare och verksamhetsutövare.

En osäkerhet är alltid oförutsedda händelser. Vid beräkning av tid för olika ärenden har en uppskattning gjorts baserat på tidigare tidsredovisningar i ärenden. Behovsutredningen bedöms dock bli mer träffsäker för varje år utredningen genomförs. Det är viktigt att låta inventeringsarbetet få ta tid och resurser nu, för att vi ska kunna bedriva en effektiv tillsyn i framtiden.

Nämnden har tidigare identifierat vatten som ett prioriterat område. Flera tillsynsområden som tidigare har fått stå tillbaka har en tydlig koppling till vattenmiljön, däribland lantbruk, U-verksamheter, små avlopp och strandskydd. Bristande tillsyn inom dessa områden kan medföra risker för såväl dricksvattenförsörjningen som yt- och grundvattenkvaliteten genom exempelvis utsläpp av näringsämnen, smittoämnen och miljöfarliga ämnen. Det bedöms därför finnas ett stort behov av att återuppta och bedriva en systematisk tillsyn inom dessa områden.

Beslut om behovsutredning bedöms inte påverka barn eller unga negativt.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna förslaget till behovsutredning för bygg- och miljönämndens ansvarsområden inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll 2027–2029.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Behovsutredning 2026–2029 (BMN-2026-565)
- Bilaga till behovsutredning, beräkningsunderlag. (BMN-2026-565)

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS
KOMMUN

Fastställd av:

Bygg- och miljönämnden

2026-09-28

BEHOVSUTREDNING

För bygg- och miljönämndens ansvarsområden inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll.

2027–2029

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Detta dokument utgör bygg- och miljönämndens behovsutredning inför 2027 och tre år framåt. Behovsutredningen är en sammanställning och analys av det arbete som behöver genomföras för att nämnden ska klara sitt uppdrag enligt reglementet, bidra till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål, samt för att kommunen ska kunna efterleva den lagstiftning som styr verksamheten. I denna behovsutredning sammanställs resursbehov och personaltillgångar för 2027–2029.

I första hand omfattar behovsutredningen myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet samt livsmedelskontrollen. Tillsyn över tobak och serveringstillstånd utförs enligt samverkansavtal med Marks kommun och redovisas i en separat behovsutredning. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Resursbehov 2027–2029

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2027 på **11,64 årsarbetare**, se tabell 1 nedan. Resursbehovet fördelas på handläggare samt administration och ledning. Utredningen visar att behovet av handläggare är cirka 8 årsarbetare.

Resursbehov enligt årets behovsutredning

Tillsynsområde	Årsarbetare år 2027	Årsarbetare år 2028	Årsarbetare år 2029
<i>Miljöskydd</i>	2,11	1,75	1,70
<i>Förorenade områden</i>	0,87	0,84	0,95
<i>Hälsoskydd</i>	0,92	0,83	0,87
<i>Små avlopp</i>	2,81	2,65	2,65
<i>Livsmedel</i>	0,94	0,88	0,88
<i>Naturvård</i>	0,57	0,54	0,54
<i>Administration och ledning</i>	3,43	3,35	3,35
Årsarbetare totalt	11,64	10,84	10,94
<i>Exkl. administration och ledning</i>	8,21	7,49	7,59

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov.

Behovet under kommande tre år

Det samlade resursbehovet för perioden 2027–2029 bedöms i huvudsak överensstämma med föregående års behovsutredning. Det finns fortfarande en betydande tillsynsskuld inom vissa områden, vilket bidrar till att behovet bedöms vara högre under 2027 än under resterande del av perioden. Det finns även ett behov av att under 2027 avsätta resurser för att uppdatera hemsidan i syfte att öka tillgängligheten till aktuell information för både kommuninvånare och företagare. Arbetet med att införa och utveckla e-tjänster kommer fortsatt att ta administrativa resurser i anspråk fram till dess att införandet är genomfört och de nya arbetssätten är fullt implementerade.

Till följd av bristfälliga register råder en osäkerhet inom miljöskyddsområdet kring tidsåtgången för inventering och tillsyn av U-verksamheter och lantbruk. Det samma gäller för UH-verksamheter inom hälsoskyddsområdet. Utredningen bedöms successivt bli mer träffsäker i takt med att ytterligare erfarenheter från verksamheten samlas in och kvaliteten i objektsregistren förbättras.

Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser

I 2027 års budget ryms 8 årsarbetare (miljöinspektörer). Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser visar att nämnden fortsatt kommer behöva prioritera bort vissa områden under 2027, då främst inom naturvård. Det beror på att bygglovshandläggare i dagsläget stöttar upp med timmar inom området strandskyddstillsyn och strandskyddsdispenser. Deras tillgängliga tillsynstid avgörs av den aktuella arbetsbelastningen inom deras primära ansvarsområden. En miljöinspektörstjänst innefattar även 25% strategiskt verksamhetsstöd vilket innebär att den tiden räknas bort från den totala tillsynstiden.

Förutsättningarna för tillsynen bedöms goda förutsatt att ingen hög personalomsättning sker. En viss tillsynsskuld i form av äldre ärenden att hantera finns fortsatt kvar, men har minskat jämfört med föregående år. Den stora tillsynsskulden i form av de områden som under lång tid nedprioriterats (lantbruk och u-verksamheter) kommer ta större resurser i anspråk de första åren på grund av en stor andel inventeringsarbete och framtagandet av nya mallar och rutiner. Det är arbete som är svårbedömt i tid.

Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete. Ett större arbete med att utveckla och stärka verksamhetens struktur genom rutiner, mallar och andra stöd för handläggningen har bedrivits under 2025–2026 men behöver fortsätta under kommande år för att skapa en effektiv och rättssäker verksamhet. Om resurserna inte är tillräckliga finns en risk att detta arbete fördröjs eller prioriteras ned till förmån för den löpande ärendehantering.

En långvarigt hög arbetsbelastning kan även öka sårbarheten i verksamheten och bidra till personalomsättning. Vid personalomsättning riskerar verksamheten att förlora viktig kompetens och erfarenhet, samtidigt som nya medarbetare behöver introduceras i en verksamhet där rutiner och processer fortfarande är under utveckling. Detta kan leda till att delar av utvecklingsarbetet behöver återupptas eller omarbetas, vilket ytterligare försvårar möjligheterna att nå en långsiktigt hållbar och effektiv verksamhet.

Finansiering av tillsynen

Av de fastställda behoven 2027 går 58% att avgiftsfinansiera. Resterande 42% måste skattefinansieras. Under 2026 gjorde bygg- och miljönämndens utökade budget det möjligt att anställa två nya handläggare. Inom de områden där tillsynsskulden är som störst bedöms tillsynen till stor del kunna avgiftsfinansieras på sikt, efter att det inledande inventeringsarbetet har genomförts.

För att klara en budget i balans behöver en större del av tillsynen än idag vara avgiftsfinansierad och handläggarna känna en ökad trygghet att ta ut avgifter enligt

fastställd taxa. Om inventeringsarbetet ges förutsättningar att genomföras grundligt skapas även möjligheter till en mer tidsmässigt effektiv tillsyn, vilket på sikt innebär att en större andel av tillsynen kan avgiftsfinansieras.

Resultatet om medel inte tillsätts blir att nämnden vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen måste lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans, trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Arbetet med förorenade områden
- Inventering och tillsyn av U-verksamheter och lantbruksverksamheter
- Inventering och tillsyn av UH-verksamheter
- Uppföljning av äldre avloppsärenden, samt fortsatt tillsyn för att upprätthålla åtgärdstakten.
- Deltagande i de nationella strategierna för att få en ”skjuts” framåt i tillsynsarbetet.

Särskilt viktigt att hinna med inom perioden är även implementering av e-tjänster och en större översyn av hemsidan.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	2
1 INLEDNING	7
2 BESKRIVNING TILLSYNSUPPDRAGET	7
2.1 Tillsynsansvaret	7
2.2 Styrande dokument	8
2.3 Samverkan	10
3 BESKRIVNING BEHOVSUTREDNING	10
3.1 Förklaring av olika begrepp	10
3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan	12
3.3 Finansiering av tillsyn	12
3.4 Behov av kompetensförsörjning	13
3.5 Konsekvenser vid resursbrist	13
4 RESURSBEHOV AV ÖVRIG TID	14
4.1 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	14
5 RESURSBEHOV AV HANDLÄGGNINGSTID PER VERKSAMHETSOMRÅDE	14
5.1 Miljöskydd	14
5.2 Förorenade områden	17
5.3 Hälsoskydd	20
5.4 Små avlopp	24
5.5 Livsmedel	25
5.6 Naturvård och skyddade områden	28
5.7 Övergripande arbete - administration och ledning	30
6 RESURSBEHOV SAMMANSTÄLLNING	31

1 Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning samt en separat Excel fil där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2027–2029.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Bollebygds kommun är bygg- och miljönämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska bygg- och miljönämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika verksamhetsområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag. Det krävs fortsatt ett stort inventeringsarbete för att få tillsynsregistren uppdaterade och behovet är därav fortsatt svårbedömt.

2 Beskrivning tillsynsuppdraget

2.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljökvalitetsmål och de alkohol- och folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen, den nationella strategin för miljöbalkstillsynen samt den nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedel. Kommunen har även fastställt andra styrdokument som är viktiga för nämndens styrning mot ett hållbart samhälle.

Som tillsynsmyndighet ska bygg- och miljönämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är bygg- och miljönämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt

livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska bygg- och miljönämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten ska också vara kommunens sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner. För tid som läggs ned i arbete med detaljplaner kan dock avgift tas ut mot extern part.

2.2 Styrande dokument

Bygg- och miljönämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område. Utgångspunkten i bedömningen av tillsynsbehovet är att uppfylla de krav och ambitionsnivåer som angetts i framför allt de styrande dokument som anges nedan.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Livsmedelslagen, Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter, Alkohollagen samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Bygg- och miljönämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljökvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen och miljökvalitetsmålen. I regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen i maj 2022 konstaterades att takten måste öka om Sverige ska klara målen.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram av ett antal statliga myndigheter och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2026–2029 och enligt miljötillsynsförordningen ska det framgå hur kommunen tar hänsyn till den. Strategin innehåller åtta olika fokusområden som tillsynsmyndigheterna ska använda som vägledning i tillsynsplaneringen. Behovsutredningen visar på de fokusområden som kommunen

bedömer som viktiga att arbeta med och därmed blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska efterlevas. En arbetsgrupp för vatten i kommunen startats upp under slutet av 2025, för att fånga dessa frågor och arbeta över förvaltningsgränserna för bästa effekt.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. För perioden 2026–2029 finns fyra fokusområden fyra gemensamma fokusområden, för myndigheternas arbete: Riskbaserad och likvärdig kontroll, Verkningsfull kontroll, Beredskap, Spårbarhet.

Regionala och lokala dokument och mål

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram regionala miljömål som består av två delar. Dels tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och etappmål som antagits som regionala, dels regionala tilläggs mål.

Bollebygds kommun har en hållbarhetspolicy som anger inriktningen för hållbarhetsarbetet och beskriver kommunens ansvar och ambitioner genom att lokala insatser bidra till en hållbar utveckling i kommunen och till att uppnå de globala målen.

Kommunens miljöarbete bedrivs även utifrån en miljöpolicy, som tillsammans med hållbarhetspolicyn ska bidra till att uppfylla etappmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen. Syftet med miljöpolicyn är att främja en långsiktigt hållbar utveckling i kommunen samtidigt som förutsättningar skapas för fortsatt tillväxt. Policyn tydliggör kommunens utgångspunkter och viljeinriktning samt fungerar som vägledning i arbetet med miljöfrågor.

Kommunfullmäktige har även som mål att under perioden 2026–2028 minska energianvändningen i kommunens verksamheter. En del av de verksamheter som omfattas av målet står under bygg- och miljönämndens tillsynsansvar, vilket innebär att tillsynsinsatser kan bidra till arbetet med att minska energianvändningen.

Bygg- och miljönämnden antog i mars 2026 en handlingsplan för förorenade områden i Bollebygds kommun som är vägledande för nämndens arbete inom området.

Handlingsplanen beskriver vilka förorenade områden som finns i kommunen och hur dessa ska prioriteras för att nå miljömålet Giftfri miljö till år 2050.

2.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Västra Götaland och har ingått samverkansavtal med Marks kommun angående tillsynen av alkohol, tobak och receptfria läkemedel. I och med detta används resurserna mer effektivt då det är relativt få objekt som likväl kräver kompetensutveckling. Inom sjuhäradskommunerna finns flera nätverk med gemensamma träffar för erfarenhetsutbyten och kompetensutveckling. Det finns även möjlighet att ta hjälp i ärenden av en annan kommun inom sjuhäradsområdet enligt gällande samverkansavtal.

3 Beskrivning behovsutredning

Följande stycke handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

3.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredning utgår beräkningarna av behovet utifrån antal timmar för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid. Nedan förklaras de olika begreppen.

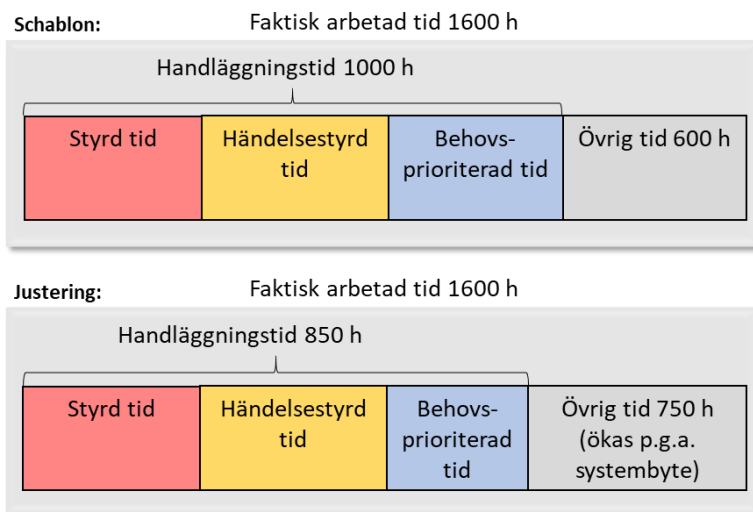
Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år, efter avdrag på 400 timmar för ledighet, sjukdom och vård av barn. Enligt SKR:s schabloner bedöms 1000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrig tid. Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Övrig tid

Inom kategorin övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete, verksamhetsplanering, uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, uppdatering av hemsidan med mera.

Det kan under perioder finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Den **styrd tiden** består av planerad tillsyn på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och har störst behov och krav på tillsyn.

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, läkemedelsverket och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd, anmälan om misstänkt miljöbrott etcetera. Kategorin omfattar också uppföljande handläggningstid på verksamheter utöver den planerade tillsynstiden.

Det går inte i förväg planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå. Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningsskyldiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, så kallade U- respektive UH-verksamheter. Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppstillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar tillsynen utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig med årsavgift, återkommande, projektnriktad eller sporadisk.

3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund för framtagande av budgeten. Av budgeten framgår vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterade tiden prioriteringar kan göras.

3.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad

verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att bygg- och miljöförvaltningens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen.

I Sverige gäller principen att ”förorenaren betalar” och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

3.4 Behov av kompetensförsörjning

Nämndens ansvar att bedriva tillsyn och prövning inom verksamhetsområdena är komplext och omfattande. Det ställs därför stora krav på tillsynsmyndigheten att upprätthålla tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

I grunden krävs att kunna jobba som generalist i tillsynsuppdraget och hantera många olika ämnesområden, men det finns möjlighet och behov av att fördjupa sig och bygga upp expertkunskap inom ett speciellt ämnesområde, till exempel förorenade områden eller kemikalietillsyn. Behov och möjligheter till fördjupning skiljer sig här mellan små och stora kommuner och kan variera över tid.

Att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personalen är i grunden ett löpande arbete. En orsak till förändrat kompetensbehov kan vara förändringar i lagstiftning, vilket medför riktade insatser inom kompetensutveckling.

3.5 Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att:

- Utsläppen till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning.
- Mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.
- Mer tid behöver läggas i ett senare skede för att klara målsättningar.
- Kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir.
- Det blir minskad likabehandling av dem vi är till för.
- trovärdigheten för oss som myndighet minskar.

- Mindre tid för utvecklingsarbete kan leda till eftersatt information på kommunens webbplats och sämre tillgänglighet för kommuninvånare.

4 Resursbehov av övrig tid

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 3.1

4.1 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under perioden bedöms behovet inom ”övrig tid” att överstiga schablonen på 600 timmar och i stället omfatta cirka 750 timmar 2027, för att minska till närmare 700 timmar år 2028 och 2029.

Efter länsstyrelsens revision av nämndens miljöbalkstillsyn år 2023 påbörjades ett omfattande arbete med att utveckla rutiner och mallar. Arbetet har därefter bedrivits fortlöpande genom gemensamma samsynsmöten och områdesspecifika arbetsinsatser. Det finns ett fortsatt behov av att avsätta tid för detta utvecklingsarbete för att säkerställa en rättssäker och likvärdig handläggning, där liknande bedömningar görs i liknande ärenden. Tydliga rutiner och standardiserade mallar minskar även verksamhetens sårbarhet vid personalomsättning och bidrar till en mer effektiv handläggning.

Under den kommande perioden behöver tid även avsättas för fortsatt utveckling och förbättring av servicen till kommuninvånare, företagare och andra som förvaltningen möter i sitt uppdrag. Fokus kommer bland annat att ligga på att utveckla kommunens webbplats, fortsätta införandet av e-tjänster samt bedriva löpande förbättringsarbete för att öka tillgängligheten, stärka servicen och säkerställa en effektiv och rättssäker myndighetsutövning.

5 Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i följande övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel, naturvård samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

5.1 Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9, exklusive hälsoskydd, samt kapitel 14 och 15 i miljöbalken. Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten. Området är brett och inbegriper bland annat följande

delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter.

Inom området ingår tillsyn av C-verksamheter såväl som U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera villkor och andra beslut, egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

För att säkerställa att vattenkvaliteten i våra vattendrag inte försämras och att grundvattnet håller god kvalitet, prioriterar Bygg- och miljönämnden ett förstärkt arbete inom miljötillsyn med särskilt fokus på vattenrelaterade frågor.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Inom perioden omfattas området miljöskydd av följande fokusområden enligt den nationella strategin:

- Avfall: Avfallshantering på bilskrotar (2028)
- Avfall: Upptäcka illegal avfallshantering (2026–2029)
- Avfall: Bygg- och rivningsavfall (2027, 2029)
- Avfall: Masshantering in anläggningsändamål (2027–2028)
- Kemikalier: Återförsäljare - kemiska produkter och varor (2026–2029)
- Kemikalier: Återförsäljare - kosmetiska produkter (2027–2029)
- Kemikalier: Användning av biocidprodukter (2028–2029)
- Miljöfarlig verksamhet: Användning av PFAS (2027–2028)
- Miljöfarlig verksamhet: Avloppsledningsnät och dagvattenanordningar (2027)

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget 18 C-verksamheter som bygg- och miljönämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och får tillsyn varje till vart tredje år.

Under perioden behöver fokus läggas på tillsyn gällande energianvändning för att nå kommunens mål att minska energianvändningen i kommunen. Det är även en del av det nationella miljömålet begränsad miljöpåverkan.

Särskilt fokus behöver även ske på tillsyn av kemikaliehantering och avfallshantering då det vid tidigare års tillsyn upptäckts större brister vid några av de större verksamheterna. Detta är även en del av det nationella miljömålet Giftfri miljö.

Den styrda tillsynen inbegriper även granskning av inkommande rapporter gällande köldmedia (då dessa bedöms vara årligen återkommande under en bestämd tid) samt för kommunen obligatoriska miljöövervakningen.

Händelsestyrd tid

I den händelsestyrda tiden ingår bland annat handläggning av anmälan om avfall för anläggningsändamål, ansökan om spridning av bekämpningsmedel samt ansökan om tillstånd eller dispens för cisterner. Den händelsestyrda tiden är svår att bedöma och utgår från statistik från tidigare år.

Behovsprioriterad tid

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna är fortsatt svårbedömt då tillsynen tidigare endast bedrivits sporadiskt och händelsestyrt. Riskbedömning för objekten saknas. Registren över objekt behöver kompletteras upp. Den tiden som bedöms krävas under kommande 3-årsperiod omfattar inventering och tillsyn på samtliga objekt minst en gång, samt bedömning av tillsynsintervall. Om tillräckliga resurser tillförs förvaltningen innebär det att objektsregistret bör vara tillräcklig komplett från år 2030 för att ge en mer träffsäker bedömning av det återkommande tillsynsbehovet.

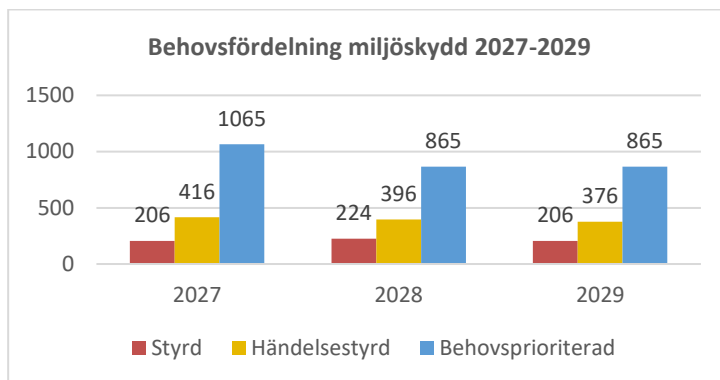
I inventeringsfasen bör U-verksamheter med utsläpp till vatten, samt lantbruk med närhet till vatten, prioriteras särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen; Giftfri miljö, grundvatten av god kvalitet samt möta nämndens prioritering.

Inventering kring vattenförekomster med övergödningsproblem

Under perioden behöver särskilt prioritet fortsätta läggas på inventering av områden kring vattenförekomster med övergödningsproblem i enlighet med åtgärdsplanen för Västerhavet samt kommunens egen miljöpolicy. Förvaltningen arbetar fram en ny prioriteringsstrategi för de enskilda avloppen med fokus på övergödningsproblematik och ett icke-försämringskrav, för att få bästa effekt.

Sammanställning av resursbehov - miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av 1687 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2027. Följande år beräknas behovet minska något, beroende på utfallet av inventeringsarbetet inom U-verksamheter och lantbruk. Den siffran är i dagsläget osäker, då antalet objekt inom båda områden idag inte är känt. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 2 nedan.

Figur 2. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2027–2029.

5.2 Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Inom perioden omfattas förorenade områden av följande fokusområden enligt den nationella strategin:

- Prioriterade förorenade områden (2026–2029)
- PFAS-förorenade brandövningsplatser (2026–2027)

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovsprioriterat och händelsestyrt.

Händelsestyrd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt Miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av avhjälpandeåtgärder.

I takt med att den egeninitierade tillsynen inom förorenade områden ökar, tillsammans med den exploatering som sker och kommer att ske inom kommunen, är bedömningen att antalet anmälningar om sanering kommer att öka under de närmaste åren.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsorienterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljökvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

Tillsyn av objekt som ännu identifierats (branschklassats - BKL)

För att kunna göra denna prioritering behöver både nedlagda och pågående verksamheter identifieras och inventeras. **Identifieringen** görs genom branschklassning (BKL) där man utgår från de risker branschen generellt kan medföra. Resultatet blir en branschklassning där BKL1 = mycket stor risk, BKL2 = stor risk, BKL3 = måttlig risk och BKL4 = liten risk.

Branschklassningen är en gruppriskklassning som baseras på generella bedömningar utifrån vilken verksamheten/ bransch som funnits på platsen.

Ett identifierat potentiellt förorenat område, behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats

Därefter inträder **inventeringsfasen**. Inventeringen börjar med områdena i de högsta branschklasserna (BKL 1 eller 2), det vill säga i en prioriteringsordning utifrån branschklassningen. Inventeringen görs enligt en metodik (MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede. Det är därför viktigt att bedöma resursbehovet även för genomförande av denna inventering. Motsvarande insatser kan bli aktuella även för ej identifierade objekt som aktualiseras exempelvis

efter tips från allmänheten eller annan tillkommande information, som exempelvis ny information om föroreningar eller föroreningskällor.

[Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden](#)

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit.

Behovet har beräknats genom att vi har använt oss av en schablontid på 200 timmar som har föreslagits i en central tillsynsvägledning för förorenade områden. Det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

Det beräknade resursbehovet relateras sedan till en tidsatt målsättning om att ha hanterat de prioriterade förorenade områdena till ett visst årtal. På så sätt erhålls ett årligt behov.

Följande regionala tilläggs mål har använts för att beräkna tillsynsbehovet:

- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Målsättningen för kommunen är att arbeta efter de regionala målen. Det innebär att resursbehovet är 470 timmar för den behovsprioriterade tiden år 2027.

I vår kommun har vi 5 prioriterade objekt. Ingen egeninitierad tillsyn har påbörjats och uppdelningen kan därför ännu inte göras på utredningsfas, åtgärdsfas respektive uppföljningsfas. Bygg- och miljönämnden antog i mars 2026 en handlingsplan för förorenade områden i Bollebygds kommun som ska vara vägledande i prioriteringen av den egeninitierade tillsynen.

[Tillsyn av bidragsfinansierade objekt](#)

Tillsyn av objekt där ansvarig saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

Därefter kommer objektet inte längre att kunna drivas framåt via tillsyn utan det krävs att kommunen söker statliga bidrag för dessa områden. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av eventuella bidragsfinansierade

utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

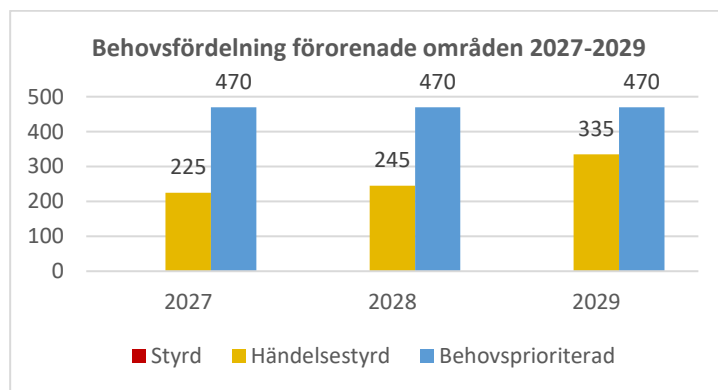
För de förorenade områden som drivs med bidragsmedel är behovet av tillsyn fördelat på den tid som regleras i beslutet om statliga bidrag.

Det finns för närvarande inga bidragsfinansierade tillsynsprojekt i kommunen.

Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

För att minska riskerna med de förorenade områdena och för att starta upp arbetet med den egeninitierade tillsynen behövs en högre åtgärdstakt under de kommande åren än tidigare år, vilket kräver ytterligare resurser.

Årets utredning visar på ett behov av 695 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom förorenade områden 2027. Följande år beräknas behovet öka till 715 timmar på grund av att en ökad tillsyn bedöms öka behovet inom den händelsestyrda tiden, exempelvis anmälan om avhjälpandeåtgärd. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 3 nedan.

Figur 3. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2027–2029.

5.3 Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen. Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter. Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

- Skärande och stickande hygieniska behandlingar
- Bassångbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
- Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt 45 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är evenemang med höga ljudnivåer och strandbad.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara miljönämndens ansvar.

Rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Tobakslagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Inom perioden omfattas området hälsoskydd av följande fokusområden enligt den nationella strategin:

- Inomhusmiljö i bostäder (2026–2029)
- Höga och låga temperaturer i vård- och omsorgslokaler (2027–2028)
- Anmälningsskyldiga hygieniska verksamheter (2026–2029)

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningsskyldiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning risk av sjukdom genom blodsmitta.

I kommunen finns i nuläget cirka 20 H-verksamheter som miljönämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och får tillsyn regelbundet, från varje år till vart tredje år. Under 2026 klassas de anmälningsskyldiga verksamheterna om enligt den nya behovsbaserade miljöbalkstaxan och tilldelas därmed även nya tillsynsintervall.

I den styrda tillsynen ingår även kontroll av butiker som säljer receptfria läkemedel. Den tillsynen utförs idag av Marks kommun enligt samverkansavtal. Allvarliga brister rapporteras till Läkemedelsverket som har det övergripande tillsynsansvaret och kan vidta åtgärder i form av föreläggande och förbud förenade med vite.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljöstraffavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat

handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter med mera. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Den händelsestyrda tiden bedöms för närvarande ligga på en låg nivå men kan öka med ökad tillsyn. En genomgång av UH-objekten i kommunen kan leda till upptäckten av icke anmälda anmälningspliktiga verksamheter som behöver hanteras, samt fler förelägganden om åtgärder om brister upptäcks. Det är därmed svårt att bedöma hur behovet av den händelsestyrda tillsynen kommer utvecklas över tid.

Behovsprioriterad tid

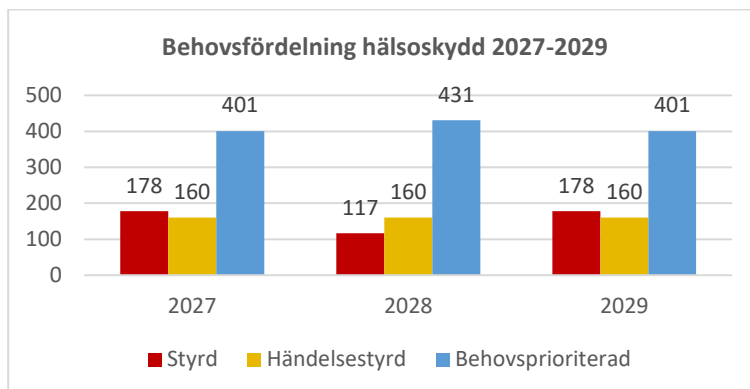
Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom flerbostadshus, tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, fotvård, strandbad, samlingslokaler med mera. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den kan även omfatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt, inventeringar med mera.

Det krävs en större insats med inventering av UH-objekt för att behovet av återkommande tillsyn inom varje område ska kunna bedömas. Objektsregistret bedöms dock vara någorlunda komplett då ett större tillsynsarbete inom området utfördes under 2023. Under 2025–2026 utfördes även tillsyn av kommunens hyresvärdar, i projektet förebyggande bostadstillsyn.

Behovet framåt utgörs av ett fortsatt behov av att i projektform bedriva tillsyn mot olika UH-objekt, fortsatt inventering för att komplettera objektsregistret och tillsyn av rökfria miljöer.

Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 739 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2027. Variationerna i behovet mellan 2027–2029 beror främst på tillsynsintervallen för H-verksamheterna, men även på vilka projekt som utförs inom den behovsprioriterade tiden. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 4 nedan.

Figur 4. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2027–2029.

5.4 Små avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för upp till 200 personekvivalenter. Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styr tid

Styr tid förekommer inte inom området för små avlopp. Tillsynsbehovet är framför allt behovsprioriterat.

Händelsestyd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud, förhandsbesked med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Med en tillsynstakt på 100 anläggningar per år beräknar nämnden behöva handlägga cirka 100 ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp och cirka 80 förelägganden om åtgärd eller förbud. Flera avloppsanläggningar i kommunen är gamla och det är därmed stor sannolikhet att ett tillsynsbesök leder till ett krav på åtgärd.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tillsynen för små avlopp inbegriper inventering och tillsyn av enskilda avlopp och minireningsverk, samt tillsynsprojekt.

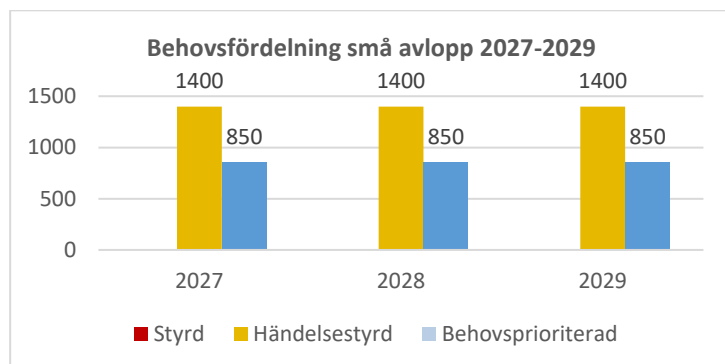
Bollebygds kommun är en kommun med en totalt stor andel små avlopp i förhållande till antalet invånare. Avloppsanläggningarna betjänar omkring 2000 fastigheter.

Inventering av de små avloppen i kommunen påbörjades år 2010 och i dagsläget har cirka hälften av alla fastigheter fått ett tillsynsbesök. Det innebär att det fortfarande saknas uppgifter om ca 1000 objekt i registret.

Ingen riskklassning av objekten har utförts, men förvaltningen arbetar med att ta fram en ny strategi för riskbaserad prioritering av tillsynsarbetet. Nämnden har inte satt ett mål för tillsynstakten, men ett riktmärke bör vara en tillsynstakt på cirka 100 avlopp per år. Det skulle innebära att alla anläggningar i kommunen fått ett tillsynsbesök (eller frivilligt åtgärdats) inom 10 år.

Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar på ett behov av 2250 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom små avlopp 2027. Följande år beräknas behovet ligga på samma nivå, förutsatt att tillsynstakten på 100 avlopp per år upprätthålls. Om tillsynstakten minskar ett år, minskar även den händelsestyrda tillsynstiden följande år. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 5 nedan.

Figur 5. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2027–2029.

5.5 Livsmedel

Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med lagstiftningen. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk och vara rätt märkta så att konsumenten inte blir lurad. Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla verksamheter.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel; dricksvatten, livsmedelstillverkning och livsmedelhantering. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Under målperioden 2026–2029 finns det fyra fokusområden som ska styra kontrollmyndigheternas arbete:

- **Riskbaserad och likvärdig kontroll:** Kontrollen ska fokusera på de största riskerna och utföras på ett enhetligt sätt i hela landet.
- **Verkningsfull kontroll:** Kontrollen ska leda till förbättringar hos verksamhetsutövarna och bidra till att lagstiftningens syften uppnås.
- **Beredskap:** Kontrollmyndigheterna ska kunna upprätthålla och anpassa kontrollen även vid kriser, störningar eller höjd beredskap.
- **Spårbarhet:** Livsmedel och råvaror ska kunna följas genom livsmedelskedjan för att säkerställa säkerhet, motverka fusk och möjliggöra återkallelser.

Flera objekt som omfattas av livsmedelslagen omfattas även av miljöbalken.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av planerad kontroll på registrerade verksamheter. Från och med 2026 sker kontroll utifrån ny upprättad plan som är riskbaserad. Livsmedelsverksamheterna har tilldelats en kontrollfrekvens över en femårsperiod. Kontrollernas omfattning varierar mellan verksamheterna och avgift tas ut för faktisk kontrolltid. Vid slutet av året kommer behovet av omklassningar ses över för varje objekt.

Viktiga nationella mål så kallade operativa mål för livsmedelskontrollen hittar man även i den nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Detta kan göra att behovet att kan variera från år till år.

I kommunen finns i nuläget cirka 69 livsmedelsverksamheter (13 stycken dricksvatten, 1 stycken livsmedelstillverkning, 55 stycken livsmedelshantering) som bygg- och miljönämnden har kontrollansvaret för.

Nämnden ansvarar även för kontroll av material i kontakt med livsmedel (FCM). Det omfattar exempelvis förpackningar, köksredskap och andra material som kommer i kontakt med livsmedel. Lagstiftningen riktar sig huvudsakligen till de företag som tillverkar eller släpper ut dessa material/produkter på marknaden. Även om inga FCM-företag finns registrerade i kommunen kan livsmedelsföretagens användning av kontaktmaterial kontrolleras inom ramen för den ordinarie livsmedelskontrollen.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF, misstänk matförgiftning, sanktionsbeslut, kontroll av ny registrerade verksamheter mm. Här ingår även uppföljande tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

I den händelsestyrda livsmedelskontrollen ingår bevakning av det EU-gemensamma systemet för kommunikation av RASFF meddelanden (Rapid Alert System for Food and Feed). Systemet är webbaserat och används för att snabbt få bort livsmedel från marknaden som på olika sätt kan vara skadliga för människors hälsa.

Livsmedelsverkets krav är att kommunerna ska bevaka systemet varje vardag. När en varning kommer ska kommunen skyndsamt informera berört livsmedelsföretag och se till att företaget följer livsmedelslagen, stoppar livsmedlet och informerar konsumenter och berörda företag. I enlighet med utfallet hittills beräknas tidsåtgången för RASFF till cirka 25 timmar per år.

Behovsprioriterad tid

Under kommande tidsperiod finns ett behov att göra en inventering av objekt för registrering och tillsyn.

Animaliska biprodukter (ABP)

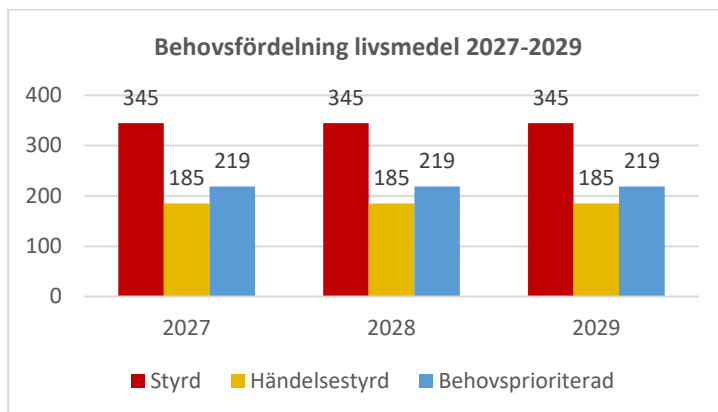
Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där miljönämnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform.

Återanvändbara muggar och matlådor

Från den 1 januari 2024 finns ett krav på verksamheter som erbjuder mat och dryck i engångsmuggar eller engångsmatlådor även måste tillhandahålla återanvändbara alternativ. Lagstiftningen omfattar aktörer som säljer fler än 75 muggar eller matlådor per dag. Det finns ett behov av att inventera vilka verksamheter i kommunen som kan beröras, samt bedriva tillsyn i projektform.

Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar på ett behov av 749 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom livsmedelskontrollen 2027. Följande år beräknas behovet ligga på ungefär samma nivå, men kan även variera från år till år om den händelsestyrda tiden skulle öka. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2027–2029.

5.6 Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Bygg- och miljönämnden har ansvar för tillsynen i fråga om:

- Naturresevat (som har beslutats av kommunen)
- Kulturresevat (som har beslutats av kommunen)
- Naturminne (som har beslutats av kommunen)
- Vattenskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Biotopskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Djur- och växtskyddsområde (som kommunen har meddelat föreskrifter om enligt 7 kap.)
- Strandskyddsområde (utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 §)
- Områden och föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut meddelat av kommunen enligt 7 kap.

När det gäller områden med naturvård ska tillsynen syfta till att bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper tillsyn över kommunens skyddade områden, handläggning av strandskyddsdispenser, bevakning av naturvårdsfrågorna i planerings- och exploateringsarbetet, inventering av skyddade arter samt övriga naturvårdsprojekt.

I tillsynen av skyddade naturområden ingår bland annat kontroll av att informationstavlor, P-platser, grindar, stättor, naturstigar, ledmarkeringar, med mera som ingår i publika anläggningar underhålls, fungerar och är inbjudande.

Enligt åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna ska kommunen stärka skyddet kring allmänna och kommunala vattentäkter.

Inom perioden omfattas området naturvård av följande fokusområden enligt den nationella strategin:

- Invasiva främmande arter (2027–2029)
- Strandskyddstillsyn (2026–2027)

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked och bygglov samt bevaka naturvårdsfrågorna i planerings- och exploateringsarbetet.

Nämnden handlägger cirka 15 strandskyddsdispenser per år. Naturvårdsfrågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel vid remisser gällande detaljplaner och vid allmän rådgivning. Kommunen saknar en kommunbiolog som kan stötta övriga handläggare vid den här typen av frågor.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsynen över kommunens skyddade områden, informationsinsatser, inventeringar samt övriga naturvårdsprojekt. Kommunen har för närvarande inga skyddade områden så som naturreservat eller biotopskyddsområden.

Under 2026 har kommunens ansökan om fortsatt LONA-bidrag beviljats. Bidraget omfattar dels en informationsträff för markägare, där genomförda åtgärder inom projektet presenteras, allmän information lämnas och inspiration ges för fortsatt arbete. Därutöver möjliggör bidraget en utökad fältstudie av Skittjärn. I nuläget finns inga planer på att ansöka om ytterligare LONA-bidrag efter 2026.

Vad gäller vattenförvaltning har kommunen genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med att förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag och grundvatten. Det pågår ett förvaltningsövergripande arbete inom en gemensam vattengrupp där vattenrelaterade frågor diskuteras utifrån de olika förvaltningarnas ansvarsområden och perspektiv.

Vattenskyddsområden

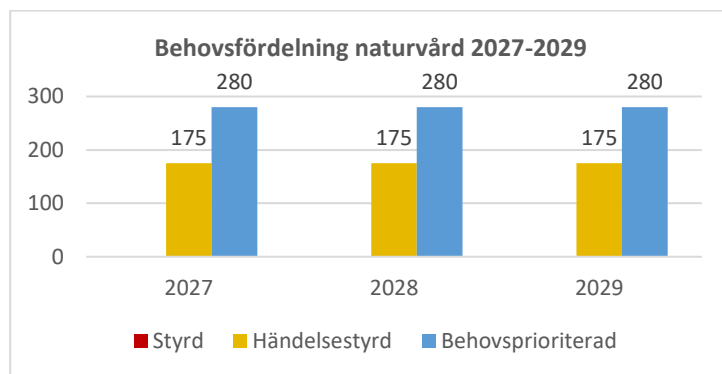
I åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna (åtgärd 3) står att kommunerna ska genomföra regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden samt säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Kommunen har tillsynsansvar inom Backa vattenskyddsområde. Inget riktat tillsynsprojekt är planerat under perioden, men vid inventering av U-objekt och tillsyn av lantbruk kommer särskilt fokus att läggas på frågor som rör vattenpåverkan och skydd av vattenresurser.

Strandskydd

Bollebygds kommun är en kommun med mycket vatten som vi är rädda om. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områden kring våra sjöar och kustzonen. Totalt bedöms behovet vara 150 timmar per år.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 455 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom naturvård och skyddade områden 2027. Följande år beräknas behovet ligga på samma nivå, förutsatt att planerade åtgärder kan utföras. För varje år som tillsynsinsatser inom strandskyddet inte utförs kommer behovet nästkommande år att öka. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 7 nedan.

Figur 7. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2027–2029.

5.7 Övergripande arbete - administration och ledning

Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det är skattefinansierad tid, som inte är tillsynsrelaterad. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter samt diverse administration, beställning av kontorsmaterial med mera. Här ligger även all tid som ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Timmarna för registrering, expediering och ekonomiarbete är beräknade baserat på tidigare erfarenheter och förväntad belastning. Det har under 2026 anställts två nya miljöinspektörer, vilket innebär en ökad belastning på registrering av inkommande ärenden och handlingar. Omfattningen av den ökade belastningens påverkan är i dagsläget svår att bedöma och behöver analyseras vidare under nästa år när den utökade tillsynen har påbörjats. Införandet av e-tjänster skulle kunna medföra en viss effektivisering, men då främst inom ansöknings- och anmälningsärenden snarare än tillsynsärenden.

Kommunen befinner sig i ett övergripande arbete med e-arkiv, där inventering sker över vilken information som ska in till e-arkivet samt en systeminventering. I dagsläget saknas information om när arbetet kommer att omfatta bygg- och miljöförvaltningen, vilket gör det svårt att bedöma det framtida resursbehovet. Det kan dock förväntas att arbetet kommer att kräva extra resurser när det påbörjas.

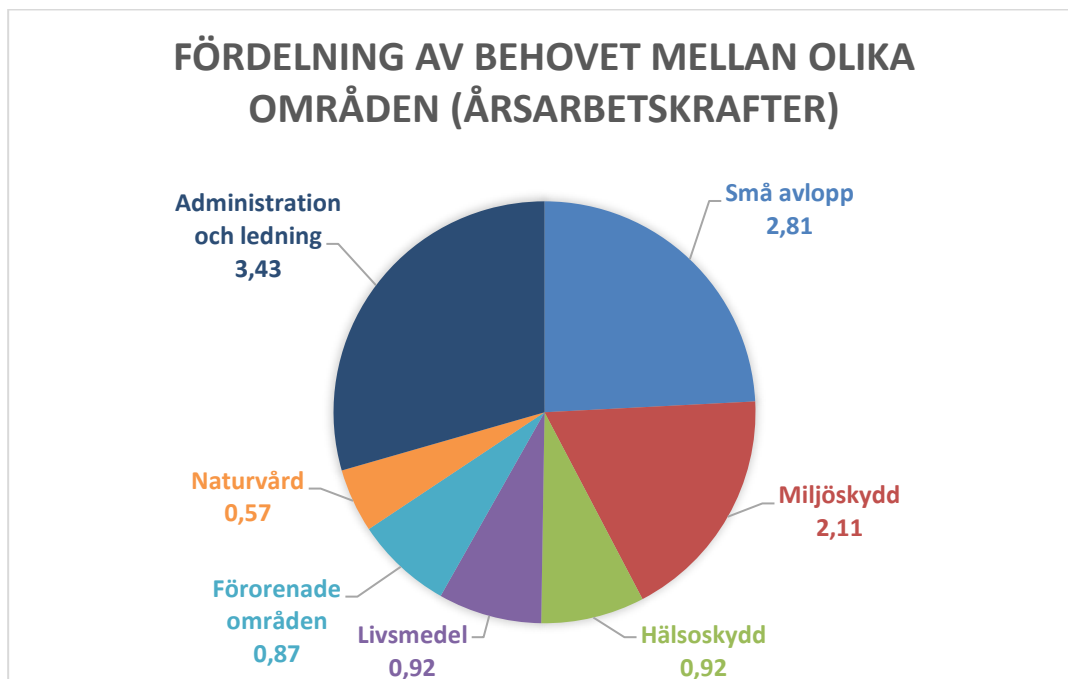
Sammanställning av resursbehov - administration

Årets utredning visar på ett behov av cirka 3,43 årsarbetare för att uppfylla behovet inom administration 2027 för att sedan sjunka till 3,35 årsarbetare i slutet av treårsperioden när implementeringen av E-tjänsterna är genomförd.

6 Resursbehov sammanställning

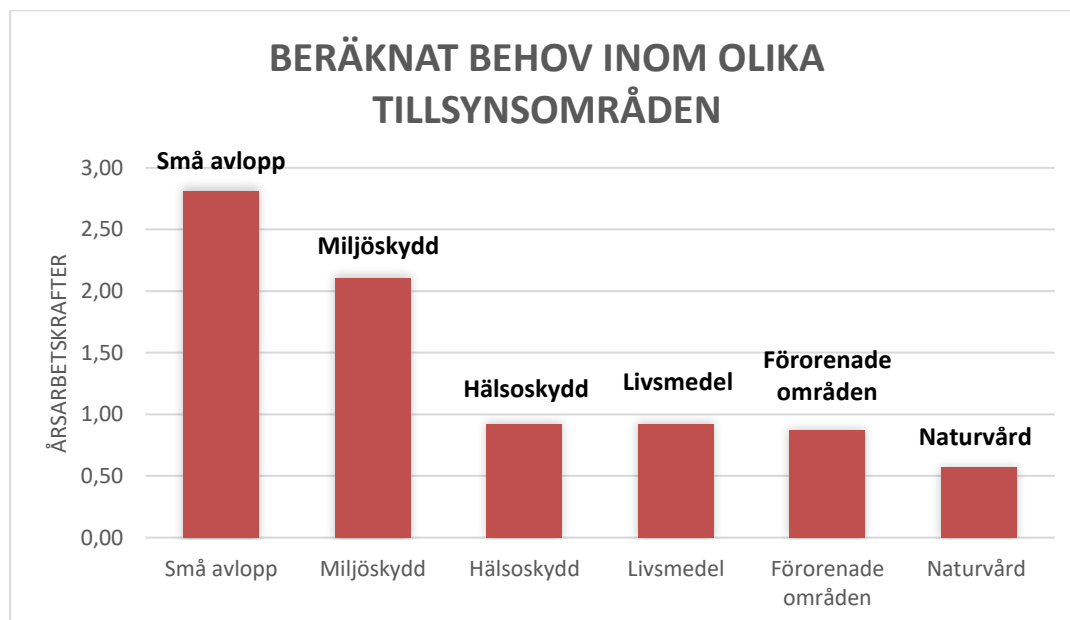
Behovsutredningen omfattar en period på tre år. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 6575 timmar för 2027, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar 8,21 årsarbetskrafter. Behovet för administration och ledning bedöms ligga på 3,43 årsarbetskrafter vilket ger ett totalt behov på 11,64 årsarbetskrafter 2027. Fördelningen av behovet mellan de olika tillsynsområdena är redovisat i figur 8.

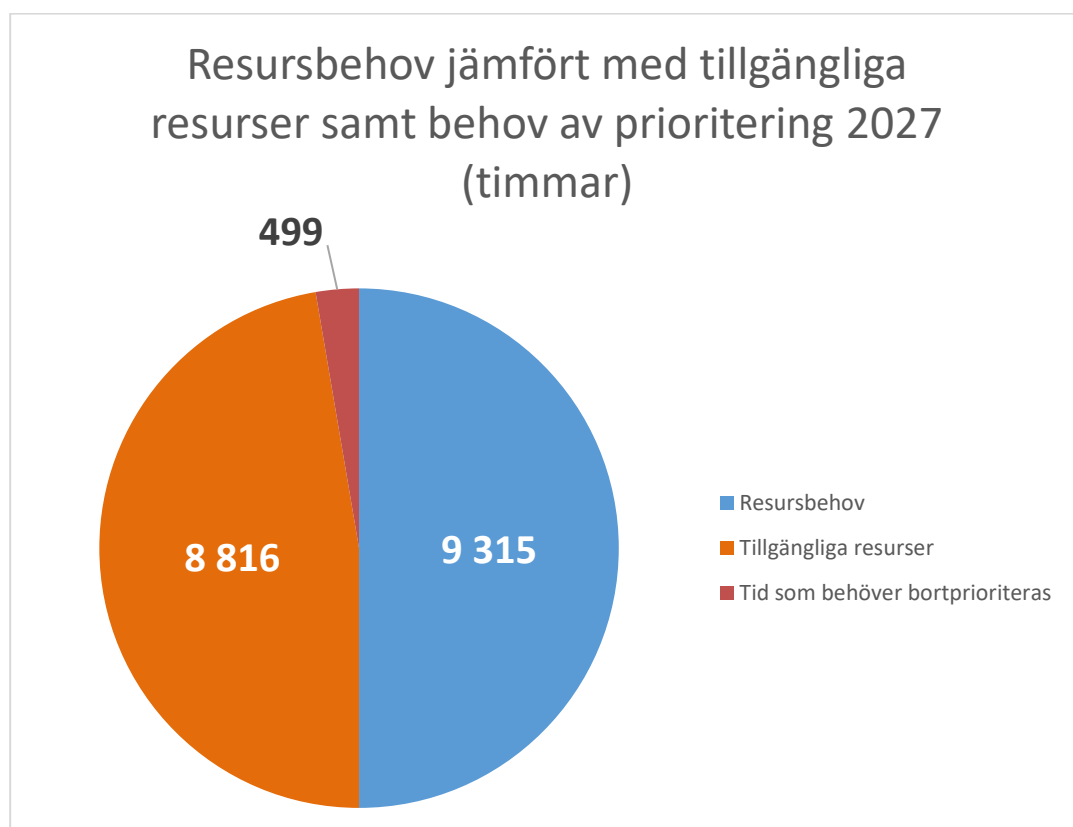
Figur 8. Figuren visar på resursbehovet år 2027, fördelat mellan olika tillsynsområden.

Antal årsarbetskrafter, exklusive administration och ledning, är uppdelade mellan de olika tillsynsområdena enligt figur 9.

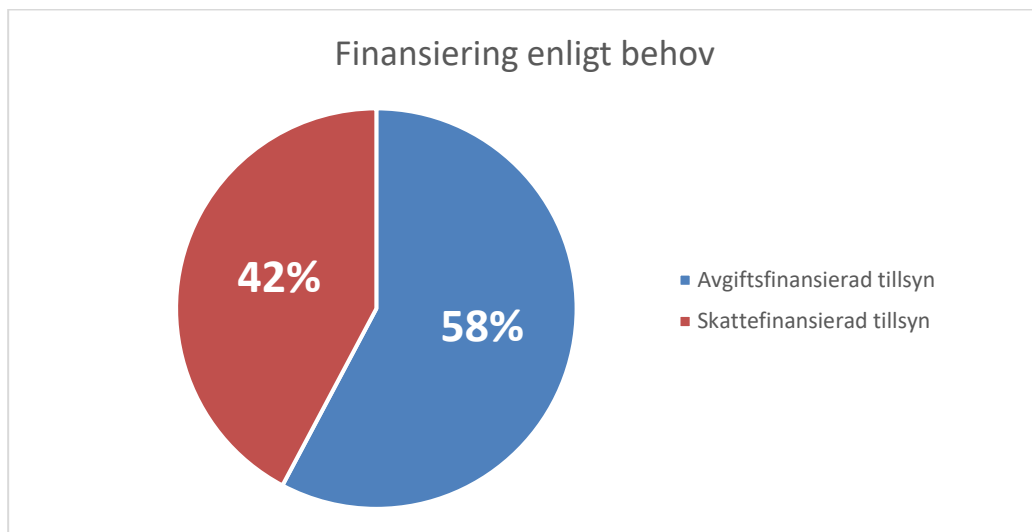
Figur 9. Figuren visar på resursbehovet år 2027, fördelat mellan olika tillsynsområden.

Budgetramen 2027 beräknas rymma 8 handläggare, en administratör, en nämndsekreterare och en förvaltningschef. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort cirka 499 timmar 2027, enligt figur 10. Den största differensen mellan behov och tillgängliga resurser återfinns inom området administration och ledning, där utvecklingsarbete riskerar att behöva stå tillbaka om ytterligare resurser inte tillförs. Inom övriga områden är det arbetet med naturvård och skyddade områden där bristen på resurser är tydligast.

Figur 10. En figur som jämför resursbehov med tillgängliga resurser 2027–2029.

Av de fastställda behoven 2027 går 58% att avgiftsfinansiera. Resterande 42% måste skattefinansieras. Det saknas en analys om huruvida den avgiftsfinansierade tillsynen är tillräcklig för att verksamheten ska kunna bedrivas inom tilldelad budgetram. Om så inte är fallet finns en risk att avgiftsfinansierad tillsyn behöver prioriteras framför annan behovsprioriterad tillsyn, trots att det inte alltid är där den största nyttan för miljö och hälsa uppnås.

Figur 11. Figuren visar tillsynens behov av avgiftsfinansiering och skattefinansiering.

Sammanfattning beräkningsunderlag

Behovsutredning	Behov i timmar 2027	Behov i timmar 2028	Behov i timmar 2029
Miljöskydd	1687	1485	1447
Styrd	206	224	206
Händelsestyrd	416	396	376
Behovsprioriterad	1065	865	865
Förorenade områden	695	715	805
Händelsestyrd	225	245	335
Behovsprioriterad	470	470	470
Hälsoskydd	739	708	739
Styrd	178	117	178
Händelsestyrd	160	160	160
Behovsprioriterad	401	431	401
Små avlopp	2250	2250	2250
Händelsestyrd	1400	1400	1400
Behovsprioriterad	850	850	850
Livsmedel	749	749	749
Styrd	345	345	345
Händelsestyrd	185	185	185
Behovsprioriterad	219	219	219
Naturvård och skyddade områden	455	455	455
Händelsestyrd	175	175	175
Behovsprioriterad	280	280	280
Administration och ledning	4795	4695	4695
Övrig tid	6254	5864	5849